

Plán obnovy a odolnosti SR Komponent 2 Investícia 2 **Obnova verejných historických a pamiatkovo chránených budov**

Obnova verejných historických a pamiatkovo chránených budov

Komponent 2 - Investícia 2 - Obnova verejných historických a pamiatkovo chránených budov (ďalej ako „investícia“)

- celková alokácia **206,6 mil. EUR**

Prečo obnova verejných historických a pamiatkovo chránených budov?

- historické budovy sú symbolom európskych miest a obcí; jedinečný odkaz európskeho kultúrneho dedičstva,
- z hľadiska celkového fondu budov je miera renovácie tohto typu budov stále veľmi nízka, v závislosti od krajiny je to 0,4 - 1,2%.

Prečo energetická hospodárnosť pri obnove historických a pamiatkovo chránených budov?

- 40% všetkej spotreby energie v EÚ sa používa na prevádzku budov,
- 35% verejných budov EÚ je historických alebo pamiatkovo chránených,
- 75% z verejných budov na Slovensku (15 tisíc) si vyžaduje obnovu,
- obnova existujúcich historických budov má potenciál viesť k významným úsporám energie, ktoré môžu znížiť celkovú spotrebu energie a zníženie emisií CO₂ v EÚ,
- s osobitnou pozornosťou je možné vytvoriť udržateľnú rovnováhu medzi používaním budovy, jej energetickou hospodárnosťou a zachovaním jej historickej hodnoty,
- je realistické dosiahnuť najmenej 30% úspor energie v dôsledku obnovy historickej budovy.

Aké sú ciele pri obnove verejných historických a pamiatkovo chránených budov?

- zlepšenie energetickej hospodárnosti budov.
- obnoviť minimálne 117 000 m² (optimálne však 130 000 m²) celkovej podlahovej plochy verejných historických a pamiatkovo chránených budov
- dosiahnutie minimálne 30% úspor primárnej energie

Aká bude výška podpory?

- cieľom je financovať 100 % oprávnených nákladov, pričom sa bude zohľadňovať ich vplyv na zlepšenie EHB (oblasť B max 40%), limity na 1 m² celkovej podlahovej plochy budovy a maximálnej výšky podpory na jeden projekt

Ktoré subjekty budú oprávnené žiadať o podporu?

- správca majetku štátu resp. správca majetku štátu podľa osobitného predpisu
- obec/mesto/mestská časť/VÚC – alebo nimi zriadené rozpočtové a príspevkové organizácie
- verejnoprávne inštitúcie, verejné výskumné inštitúcie, Slovenský Červený kríž

Na aké budovy bude môcť byť poskytnutá podpora?

- **verejné budovy** - budovy vo vlastníctve/v správe/ vo výhradnom užívaní, ktoré sú zároveň
- **historické alebo pamiatkovo chránené.**

Pamiatkovo chránenou budovou je budova, ktorá:

- je národnou kultúrnou pamiatkou zapísanou v Registri nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok, alebo
- má pamiatkovú hodnotu alebo rešpektuje hodnoty pamiatkového územia a nachádza sa v pamiatkovej rezervácii, alebo
- má pamiatkovú hodnotu, alebo rešpektuje hodnoty pamiatkového územia a nachádza sa v pamiatkovej zóne.

Historickou budovou je budova, ktorá nie je pamiatkovo chránenou budovou, ale vzhľadom na obdobie vzniku, historickú, architektonickú, krajinnú, urbanistickú alebo konštrukčnú kvalitu si vyžaduje vyšší stupeň a náročnosť renovačných prác. Historickými budovami sa v tomto kontexte rozumejú:

- budovy, ktoré sú registrované v Zoznamoch pamätihodností miest a obcí,
- budovy, ktoré sú uvedené v Registri modernej architektúry Slovenska, alebo
- budovy, ktoré mali platné kolaudačné rozhodnutie, alebo bola stavba preukázateľne užívaná, alebo zapísaná do katastra nehnuteľností **pred 1. 1. 1980.**

Obnova verejných historických a pamiatkovo chránených budov

Výzva č. 1 na predkladanie žiadostí o poskytnutie prostriedkov mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na obnovu verejných historických a pamiatkovo chránených budov

Kód výzvy: 02I02-29-V01

Odkedy je možné uchádzať o podporu?

- Podávanie žiadostí je možné **od 01. augusta 2022** do 01. decembra 2024, resp. do vyčerpania finančných prostriedkov.

Aký je rozpočet na túto výzvu?

- Indikatívna výška prostriedkov mechanizmu vyčlenených na výzvu: **100 mil. eur bez DPH**, resp. **120 mil. eur s DPH**.

Ako sa budú vyberať podporené projekty?

- V poradí podľa predloženej kompletnej žiadosti, ktorá splní všetky podmienky výzvy.

Minimálna výška prostriedkov mechanizmu

- Minimálna výška prostriedkov mechanizmu určených na jednu žiadosť o príspevok je **200 tis. eur bez DPH**, resp. **240 tis. eur s DPH**.

Výpočet výšky prostriedkov mechanizmu

- Výška prostriedkov mechanizmu na jeden Projekt sa stanoví ako nižšia hodnota zo:
  - súčtu **oprávnených výdavkov** jednotlivých aktivít Projektu,
  - súčinu celkovej podlahovej **plochy budovy** a **limitu na 1 m²** celkovej podlahovej plochy budovy, ktorý je
    - ❑ **1 400 eur/m² bez DPH** pre budovy typu Základ
(patria sem budovy podľa bodu 3.2.2 ods. 2 písm. c) Výzvy)
    - ❑ **1 900 eur/m² bez DPH** pre budovy typu Pamiatka
(patria sem budovy podľa bodu 3.2.2 **okrem** ods. 2 písm. c) Výzvy)
  - najvyššej výšky na jeden projekt **10 mil. eur bez DPH** + prípadná DPH.

Časová oprávnenosť výdavkov

- Za oprávnené výdavky sa považujú všetky výdavky súvisiace s Projektom, ktoré žiadateľovi preukázateľne vznikli a začali sa realizovať najskôr **po 1. februári 2020**.

Informácia o povinnosti ukončenia vecnej realizácie Projektu

- Žiadateľ je povinný nastaviť obdobie realizácie projektu v súlade s časovým a finančným harmonogramom aktivít realizácie Projektu maximálne však v rozsahu **24 mesiacov od platnosti a účinnosti zmluvy** so zhotoviteľom. Oprávnené obdobie realizácie Projektu sa začína dňom platnosti a účinnosti zmluvy a trvá po dobu uvedenú v zmluve, **najneskôr do 31. decembra 2025**.

Podmienka týkajúca sa štátnej pomoci

- Výzva je zameraná na podporu obnovy budov využívaných na **nehospodárske činnosti** alebo na **zmiešané využitie**.
- V prípade zmiešaného využitia, keď sa budova využíva **takmer výlučne na nehospodársku činnosť**, poskytnutie financovania môže patriť mimo rozsah pôsobnosti pravidiel štátnej pomoci za predpokladu, že hospodárske využitie je čisto sprievodnou činnosťou, teda činnosťou, ktorá je priamo spojená s prevádzkou infraštruktúry a je pre ňu nevyhnutná alebo je neoddeliteľne spojená s jej hlavným nehospodárskym využitím. Za takýto sa považuje prípad, keď hospodárske činnosti spotrebúvajú tie isté vstupy ako základné nehospodárske činnosti, napríklad materiál, vybavenie, prácu alebo fixný kapitál.
- V prípadoch využitia budovy na hospodársku činnosť mimo definície zmiešaného využitia a/alebo prekročenia 20 % využitia kapacity infraštruktúry na sprievodné hospodárske činnosti v rámci definície zmiešaného využitia infraštruktúry sa priznanie prostriedkov mechanizmu podľa tejto výzvy vzťahuje len na pomernú časť, ktorá nie je využívaná na hospodárske činnosti.

Overenie dodržania pravidiel a postupov verejného obstarávania a obstarania

- Verejné obstarávanie ukončené pred podaním žiadosti predloží Žiadateľ spolu so žiadosťou, pričom bude obsahovať všetky podklady z ukončených verejných obstarávaní vrátane súvisiacej dokumentácie.
- Verejné obstarávanie ukončené po podpísaní zmluvy o poskytnutí prostriedkov mechanizmu (resp. počas posudzovania žiadostí) je Žiadateľ/Prijímateľ **povinný predložiť najneskôr ako súčasť žiadosti o platbu, v ktorej sú prvýkrát nárokované výdavky** naviazané na dotknuté verejné obstarávanie, **resp. najneskôr do 6 mesiacov od nadobudnutia účinnosti zmluvy** o poskytnutí prostriedkov mechanizmu. **Nesplnením tejto povinnosti bude krátená výška prostriedkov mechanizmu o 10 %.**
- Riadne overenie dodržania pravidiel a postupov verejných obstarávaní, ktoré neboli ukončené v čase podania žiadosti, sa prvýkrát vykoná **až v rámci administratívnej finančnej kontroly prvej žiadosti o platbu.**

Princíp „výrazne nenarušiť“

Podmienky spojené s princípom „výrazne nenarušiť“ preukazované pri podaní žiadosti

V súvislosti s poskytovaním prostriedkov mechanizmu Vykonávateľ posudzuje optimalizáciu obnovenej budovy na poskytovanie **tepelného komfortu užívateľov aj pri extrémnych teplotách**.

Pri Projektoch, v ktorých sa navrhuje použitie **nových plynových kondenzačných kotlov**, sa uplatňuje princíp „výrazne nenarušiť“ nasledovne:

- môže sa vymieňať iba pôvodný zdroj tepla na báze uhlia/oleja alebo zastaraných plynových kotlov za nový kondenzačný,
- výmena musí byť vždy súčasťou komplexnej obnovy a náklady na zariadenie môžu predstavovať najviac 20 % celkovej investície,
- nové zariadenie musí byť zatriedené v triede energetickej účinnosti A alebo lepšej a spĺňa požiadavky na ekodizajn ohrievačov.

Pri použití **zariadení učených na spaľovanie biomasy** na tieto zariadenia v zmysle princípu „výrazne nenarušiť“ nie je možné poskytnúť prostriedky mechanizmu.

Podmienky spojené s princípom „výrazne nenarušiť“ preukazované pri ukončení projektu

Jednotlivé podmienky budú v zmluve o poskytnutí prostriedkov mechanizmu modifikované podľa toho, či Žiadateľ úkony týkajúce sa týchto podmienok už vykonal pred vyhlásením Výzvy, alebo až po jej vyhlásení.

Žiadateľ sa zaviaže, že v rámci realizácie Projektu zabezpečí splnenie najmä nasledovných podmienok:

- a) opätovné použitie, recykláciu a ďalšie **zhodnotenie aspoň 70 % stavebného odpadu** a odpadu z demolácií vyprodukovaného na stavenisku;
- b) realizáciu obnovy budovy v súlade s normou ISO 20887/2020 Udržateľnosť budov a stavebnoinžinierskych prác. Návrh na zabezpečenie demontáže a prispôbitelnosti. Zásady, požiadavky a usmernenia;
- c) pri použití dreva pri obnove konštrukcií, opláštenia a povrchových úprav **najmenej 70 % (objem) všetkých výrobkov z dreva musí byť recyklovaných**, opätovne použitých alebo pochádzať z trvalo udržateľne obhospodarovaných lesov; ...

Podrobnejšie sú informácie uvedené v prílohe č. 6 Výzvy.

Oprávnenosť výdavkov

Oblasti oprávnených výdavkov:

A. Energetické aktivity

Zateplenie – obnova obvodových stien a stropu nad vonkajším prostredím, obnova strešného pláštá, obnova vnútorných konštrukcií oddeľujúcich vykurované a nevykurované priestory, obnova otvorových konštrukcií,...

Vlhkosť - sanácia vlhkosti stien

Adaptačné opatrenia – systém tieniacej techniky, vegetačná strecha, vegetačná stena

Vykurovanie – tepelné čerpadlo, plynový kondenzačný kotol, odovzdávacia stanica tepla, vykurovací systém, termoregulačné ventily, hydraulické vyregulovanie,...

Príprava teplej vody – tepelné čerpadlo pre ohrev vody, systém využívajúci teplo z odpadových vôd, solárny kolektor, zásobník teplej vody, systém distribúcie teplej vody,...

Vetranie a chladenie – systém núteného vetrania so spätným získavaním tepla, zariadenie núteného vetrania so spätným získavaním tepla, výmena systému chladenia, zdroj chladu

Osvetlenie – systém umelého osvetlenia využívajúcu LED technológiu

Obnoviteľné zdroje energie – fotovoltaický systém, batériový systém

Energetický manažment – systém energetického manažmentu budovy

Ďalšie aktivity – realizácia ďalších relevantných aktivít, ktoré majú preukázateľný vplyv na zlepšenie energetickej hospodárnosti budovy

Oblasti oprávnených výdavkov:

- B. Iné aktivity** (Výška prostriedkov mechanizmu na oblasť B môže byť **najviac 40 %** zo súčtu prostriedkov mechanizmu na oblasti A a B)
- Aktivity realizované na/v budove** – obnova vonkajších povrchových úprav a otvorových konštrukcií, obnova stavebných konštrukcií alebo technologických systémov, ktoré nemajú vplyv na energetickú hospodárnosť budovy, oprava krovu, odstránenie a likvidácia nebezpečného odpadu, zvýšenie mobility a debarierizácia, vnútorné rozvody inžinierskych sietí, výťah
- Aktivity realizované na príľahlom pozemku** – využitie šedej a dažďovej vody, výsadba stromov a krov, nabíjacia stanica elektrických vozidiel a infraštruktúra vedenia, prvky cyklodopravy, prípojky inžinierskych sietí
- Ďalšie aktivity** - Realizácia ďalších relevantných aktivít bez pozitívneho vplyvu na energetickú hospodárnosť budovy súvisiacich so stavebno-technickou obnovou budovy, obnovou technických systémov, bezbariérovosťou, elektromobilitou, cyklodopravou a zelenými aktivitami
- C. Projektová dokumentácia** (výška prostriedkov mechanizmu na oblasť C môže byť **najviac 12 %** zo súčtu prostriedkov mechanizmu na oblasť A a B) – projektová dokumentácia, pasportizácia budovy vrátane zamerania budovy metódou terestriálneho skenovania alebo fotogrametricky, autorský dozor, stavebný dozor alebo odborný technický dozor (ak ho nevykonáva zamestnanec žiadateľa), energetický audit a energetický certifikát
- D. Rezerva** (výška prostriedkov mechanizmu na oblasť D môže byť **najviac 2,5 %** zo súčtu prostriedkov mechanizmu na oblasť A a B) – rezerva na nepredvídané výdavky

Neoprávnené výdavky (niektoré):

- **výdavky za aktivitu, ktorej realizácia začala pred 1. februárom 2020;**
- výdavky vynaložené tretím subjektom, t. j. iným subjektom ako vlastníkom/správcom budovy alebo spoluvlastníkom/spoločným správcom budovy;
- výdavky na technologické alebo technické zariadenia, **ktoré využívajú aj iné budovy ako budovy Projektu** (s výnimkou prípadov týkajúcich sa aktivít výmeny/inštalácie zdroja tepla, zdroja teplej vody, zariadenia núteného vetrania, chladiaceho zariadenia);
- výdavky na **zariadenia (kotly) určené na spaľovanie biomasy** a to aj v prípade zariadení umožňujúcich spaľovanie viacerých druhov palív vrátane biomasy;
- výdavky vynaložené na výstavbu novej budovy, resp. **nadstavbu alebo prístavbu existujúcej budovy** (za nadstavbu alebo prístavbu sa nepovažuje realizácia nájazdovej rampy a samostatného výťahu, ak tieto nie je funkčne a technicky uskutočniteľné umiestniť v budove);
- Výdavky nesúvisiace s účelom podpory (so stavebno-technickou obnovou budovy, obnovou technických systémov, bezbariérovosťou, elektromobilitou, cyklodopravou a zelenými aktivitami);

Žiadosť

Posúdenie náležitostí a stanovenie poradia Žiadostí

- Žiadateľ môže predložiť **neobmedzený počet Žiadostí** kedykoľvek počas trvania Výzvy, avšak na jeden Projekt môže byť aktuálne predložená vždy iba jedna Žiadosť. V rámci jednej Žiadosti môže žiadať poskytnutie prostriedkov iba na jeden Projekt a iba na obnovu jednej budovy.
- Proces posudzovania Žiadosti **začína posúdením formálnych náležitostí** Žiadosti a následne sa posudzuje **splnenie podmienok poskytnutia prostriedkov mechanizmu**.
- Poradie Žiadostí pre posúdenie a priznanie prostriedkov mechanizmu je stanovené časom a dátumom predloženia **úplnej Žiadosti**. Za úplnú sa považuje taká Žiadosť, ktorá spĺňa všetky formálne náležitosti a obsahuje všetky povinné prílohy v predpísanom rozsahu.

Spôsob oznámenia záverov posúdenia

Po ukončení procesu posudzovania Vykonávateľ:

- **písomne oznámi** Žiadateľovi, že **splnil alebo nespľnil podmienky** poskytnutia prostriedkov mechanizmu túto skutočnosť, pričom uvedené oznámenie nezakladá nárok na poskytnutie prostriedkov mechanizmu,
- **zverejní zoznam Žiadateľov**, ktorí splnili alebo nespľnili podmienky poskytnutia prostriedkov mechanizmu na svojom webovom sídle,
- Žiadateľovi, ktorý splnil podmienky a vo výzve sú disponibilné zdroje, zašle **návrh zmluvy o poskytnutí prostriedkov mechanizmu**,
- zverejní zoznam Prijímateľov na svojom webovom sídle do 5 pracovných dní od dňa nadobudnutia účinnosti zmluvy o PPM.

Povinné prílohy k žiadosti

1. Doklad preukazujúci splnomocnenie na zastupovanie osôb na strane žiadateľa, ak relevantné;
2. Test štátnej pomoci - vzor dostupný na webovom sídle;
3. Doklad o využití kapacity budovy - vzor dostupný na webovom sídle;
4. Právoplatné stavebné povolenie alebo oznámenie stavebného úradu, že nemá námietky proti uskutočňovaniu stavby, stavebných úprav a udržiavacích prác, ak ide o činnosti, pri ktorých sa stavebné povolenie nevyžaduje;
5. Ak je predmetom žiadosti ukončená stavba – kolaudačné rozhodnutie a ďalšie dokumenty preukazujúce ukončenie projektu (odpady,...);
6. Projektová dokumentácia v elektronickej a listinnej podobe – rozsah stanovuje príloha č. 5 výzvy;

Povinné prílohy k žiadosti

7. Projektové energetické hodnotenie pôvodného stavu;
8. Projektové energetické hodnotenie navrhovaného stavu, pri ukončenej stavbe sa predkladá Energetický certifikát budovy;
9. Rozpočet v podrobnej štruktúre v elektronickej a listinnej podobe;
10. Doklad preukazujúci, že budova spĺňa podmienky definície pamiatkovo chránenej alebo historickej budovy;
11. Výpočet výšky požadovaných Prostriedkov mechanizmu - vzor dostupný na webovom sídle;
12. Fotodokumentácia aktuálneho stavu aktivít, ktoré sú predmetom Projektu;
13. Ak je predmetom žiadosti ukončená stavba – kompletne podklady ukončeného verejného obstarávania a súvisiaca dokumentácia.

www.mindop.sk/budovy

Obnova verejných historických a pamiatkovo chránených budov

Ing. Peter Gergely
riaditeľ odboru obnovy budov
sekcia bytovej politiky, stavebníctva a mestského rozvoja
peter.gergely@mindop.sk